

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**REPERTO||RIVM LIBRORVM TRI||VM IOANNIS BOEMI DE
OM||NIVM GENTIVM RITIBVS,||**

Boehme, Johann

Augustæ Vindelicorum, 1520

VD16 VD16 B 6316

De Lithuania & Lithuanorum vita. Cap. Septimum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98144](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98144)

haco capiuntur: factis in Ruthenia illustres septem, flumina insignia nouem
Et in his quem Borysthenem esse suspicari libet, ob ea que de ipsius magni-
tudine & natura prædicant.

De Lithuania & Lithuanorum vita. Cap. Septimum.

Lithuania est Polonię ad ortum connexa noningentorum milliũ passuũ
circuitu, magna sui parte palustris plurimumq; nemorosa: & ob eam
rem difficilis aditu: ac quodammodo inaccessa equis, palustribus cun-
cta obrinentibus: hyeme cõmercia cum Lithuanis habiliora paludibus &
stagnis alta glacie concretis niueq; superinfusa fiunt omnia mercatoribus
peruia: quo fit, vt velut alto mari, quando nulla sit orta via aut semita, sydera
signent iter. Rara in Lithuania oppida, villarum incolatus infrequens: Acco-
larum diuitiæ pecora pellesq; multigenum ferarum, vt Zobelling sunt, atq;
Harmeling: quibus regio insigniter scater: cærę ac mellis abundans: vsus pe-
cunię genti nullus: inter se matronę palam concubinos habent virorum per-
missu, quos connubiũ vocant adiutores, contra pellicatus viris probro datur
soluuntur facile matrimonia mutuo consensu, & iterum atq; iterum nubunt
adeo gens vna cæteris mortalibus diuerso viuit ritu, vt non absurdũ sit illud
Aristippi, Honestũ non natura, sed consuetudine constare. Vini rarissimus
vsus: panis nigricans non cribratus: armenta victum præbent, multo lacte
vtentibus. Sermo gentis vt Polonis, Sclauonicus: hic enim sermo q̄latissime
patet, ac plurimis quidem gentibus cõmunis est: ex quibus quædã Rhoma-
næ ritum ecclesię sequuntur, vt Poloni sunt, Dalmatæ, Croati, Carniq;. Aliæ
Græco ritu sacra peragunt, vt Bulgari, Rutheni, & ex Lithuanis plæricq;. Nõ
nullę ab his diuersę obeunt proprias hæreses habentes, vt Boemi sunt, Mora-
ui & Bosnienfes. Hussitarum quædam obseruant delirium: pars multo maxi-
ma Manicẽ: quædam adhuc etiã gentili cæcitate tenentur, idola colunt,
quemadmodum multi ex Lithuanis. Hieronymus Pragensis, qui Eugenij
quarti pontificatu in ea terra euangeliũ prædicauit, quicq; gentis illius ritus
& mores ad id tempus minus notos nostris hominibus demonstrauit, dice-
bat Lithuanorũ quosdam, ad quos primũ peruenisset domesticatim serpen-
tes habuisse: quibus per se quisq; vt dijs penatibus sacrificabant, cæterũ te-
nuisse se, vt præter vnũ, qui cremari nõ potuit, a suis cultoribus interficerent:
alij ignem colunt, captantq; ex eo auguria. Solem nõnulli mallei ferrei specie
immãni magnitudine, propriũ ducem habent, quem Magnũ vocant: p̄sæpe
m̄ regi Polonorũ subditi. Caput regionis Vilna est. Episcopalis ciuitas tantę
magnitudinis est quantę Cracouia cũ suburbijis omnibus, domus contiguae
in ea nõ sunt, sed veluti in rure horti intermediãt, & pomaria. Duo fortissima
castra habet, vnũ in monte sitũ, inferius in plano alterũ. distat hæc ciuitas a
Cracouia. CXX. miliaribus. Tartari quidã circa Vilnã in assignatis pagis ha-
bitant, qui agros nõ more colentes laborant & merces vehunt, Tartarica lin-
gua loquunt, Mahometũ & sectã Sarracenorũ profitentur.

Lithuania tota
ta palustris:

Regio hyeme tantũ ac-
cedenda.

Diuitie Lithuanorũ ferarũ
pelles
Pecunię nullus vsus

Ceruisia potus & medo
duplex spissus & tenuis
q; se vt plurimũ gens illa
nõ ad vomitũ solũ, sed
ad discretio-
nis amissionẽ
replere solet

Serpentes domesticatim
venerati

Sol sub mallei specie vene-
neratus

De oim gentiū ritibus.

De Liuania, Prusia, & militibus marianis. Cap. Octauū.

Liuonia veræ fidei cultrix, Ruthenig ad septentrionem prætentā, & ipsa Sarmaticis finibus, Tartari Scythicum hominum genus crebrius incur-
Militēs mariani. sant Liuanianos ad Christi cultum milites nostri traxere, quum antea nullum nisi malorum dæmonum nouere, sæpius vario euentu de regni possessione in ea terra bellatum. Sarmaticum mare ab occasu, sinusq; incomper-
Cymbrica Cherfonesus hodie dacia tæ magnitudinis, cuius hostium ab occidente est, non procul a Cymbrica Cherfoneso, quam Daciam hodie vocant: Circa sinum ad septentrionem semifere gentes sunt, cum quibus nullum est lingue commercium, nutu & signis permutant merces, Prusia, vnde Pruteni, terra hodie Germaniæ & Sarmatiæ particeps a meridie illi occurrit. Eam terram, si Ptolomæus verus auctor est, vistula perluit a Torno oppido Gedanum vsq; quo in loco Baltheo mari infunditur: ad Sarmaticum oceanum extensa citra Vistulam, vltra Germaniæ est: ad orientem solem & meridiem Masouitæ sunt, & Poloni accollunt: ad occidentem Saxones. Prusiæ solum ferax est, maximeq; frugiferum, irriguum, frequens cultus: Regio amena & pecoris abundans, piscatus venatioq; multa. Vlmerigi eam terram tenuere, quum Gothi ex Scandinauia insula egressi sunt in continentem, vt Iordanes scripsit, Ptolomæus Amaxobios, Alaunos, Venedes & Githones penes Vistulam habitasse auctor est. Malorum & hæc cultrix fuit vsq; ad secundi Fœderici tempora, Deiparini milites, qui & Mariani dicuntur, post Ptolomaidem in Syria amissam in Germaniam reuersi viri videlicet nobiles & rei militaris periti, ne per otium marcerent eundem accedentes. Prusiam Germaniæ conterminam Christi cultū spernere dixerunt: sæpe illius gentis homines in Saxones cæterosq; vicinos excurrere ingentem vim pecorum abigere, esse in animo sibi compescere barbaram gentem, annuat tantum Imperator, prouinciamq; fratribus perpetuo iure possidendam tradat, si eam armis acquirant. Iam enim Masouitæ duces, qui eius se terræ dominos affirmabant, ius suum fratribus concesserant. gratia oblatio Fœderico fuit, qui collaudato proposito, quas voluere fratres sub aurea bulla literas concessit: illi sumptis armis breui tempore quicquid Prutenici iuris citra & vltra Vistulam fuit subegere: subactam ac bello quaesitam, suæ ditionis fœcere: victa gens Christi fidem complexa est: & cum fide Teutonicam linguam. Fuit ad Vistulam amnem quercus vbi victrix gens a principio castellum erexit, mox vt sunt res hominum, quæ tenui principio in maius augentur, oppidum frequenti cultu adoleuit Marienburgū dixerunt. Caput gentis est, atq; sedes eius, qui vniuersi ordinis magisterio, fungitur. Sacra huius militiæ origo Teutonica est: nec quisq; nisi Teutonicus his sacris initiatur: atq; idem claris ortus natalibus, & cui proponitur, vt aduersus sacratissime crucis hostes paratus sit omni tempore dimicare: albo pallio amicitur, nigra cruce insurat: omnes alunt barbam, præter eos qui sacris operantur, & sacerdotes sunt: dominicam orationem milites ipsi pro canonicis horis vsurpant: neq; literas discunt: diuitijs abundant: nec minor q̄ regibus po-